

Dr. Hadnagy Imre József:

A TÚZOLTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVEI A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

BEVEZETÉS

A testületek, intézmények – köztük a múzeumok – éves munkájáról, működéséről, a rendszerint tanulmányokat (tudományos írásműveket) is tartalmazó időszaki kiadványok, az évkönyvek adnak számot. A Tűzoltó Múzeum (a továbbiakban Múzeum) fennállásának alatt mindössze hét ilyen kiadványt jelentetett meg.

Felvetődik a kérdés, hogy az intézmény – ötvenéves története során - hogyan jelenítette meg az évenkénti tevékenységét, miként mutatta be a gyűjtemény tudományos feldolgozásának eredményeit, a múzeumi munkát? A válasz egyszerű: munkaerő-hiánnyal küszködve, sokszor anyagi lehetőségek híján, de nagy erőfeszítések árán sikerült ezt a feladatot megoldani. Igaz, hogy az írásműveknek csak egy része jelent meg az Évkönyvekben, mert a munka megismertetése más módon is folyt, mégpedig a Belügyminisztérium, a Tűzrendészet Országos Parancsnoksága, a Magyar Tűzoltó Szövetség, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, és mások által kiadott folyóiratokban, az elektornikus sajtón keresztül. Az alapítás óta a Múzeum dolgozóinak kezéből számtalan írásmű, tanulmány, újságcikk, ismeretterjesztő írás került ki. Nem beszélve technikatörténeti kiadványokról, szakkönyvekről, az intézmény munkáját és gyűjteményt ismertető, népszerűsítő anyagokról. Az eredmények elismerésre méltóak. A tudományos ismeretközlés, a végzett munka bemutatása erős oldala volt, és maradt a múzeumi munkának. Az anyagi lehetőségektől függően mindez lehetett volna, vagy lehetne még jobb is. Mindebben az emberi oldal kevésbé befolyásoló tényező.

AZ ÉVKÖNYVEK FORMAI, TARTALMI ELEMZÉSE

A vizsgálódás szempontjai:

- a kiadványok formai,
- a közzétett írásművek tartalmi megítélése.

Az Évkönyvek formai megítélése

A külalak

Az évkönyv kiadás intézményi jogkör. Egy ilyen kiadvány külalakjára, formájára vonatkozó írott szabályok nincsenek, a kiadó ezt maga határozza meg. A Múzeumi évkönyvek színes borítójának központi részén stílszerűen tűzoltó sisak és zászló, fölötté a kiadvány címe (Tűzoltó Múzeum évkönyve), alatta – az első szám kivételével – római számmal a kötet száma és a „beszámolási év” évszáma látható. A Tűzoltó Múzeumnak, mint a kiadónak a neve - az első évkönyv kivételével – minden kötet címlapján is szerepel.

A kiadványok azonos külsőben jelentek meg. A nyomdai kivitelezési technika változása, a kiadás pénzügyi nehézségei változást indukálhattak volna, de erre nem került sor. Az évkönyvek külalakja annak ellenére sem változott meg, hogy a III. és IV. kötet megjelenése között 16 év telt el. A IV., V., VI., VII. kötet méretében kissé megnövekedett. A IV., V. kötetben a fekete-fehér mellett - a mondanivalót még látványosabbá tevő - színes képek is láthatók.

Össességében: az évkönyvek a **formai oldalról** egységes szerkesztési koncepciót tükröznek, tetszetősen jelenítik meg a múzeumi munkának az évszámok tanúsága szerint csaknem nyolc évet (valójában annál lényegesen nagyobb időszakot) felölelő szeletét.

Az évkönyvekben közölt írásművek **tudományosságát formai oldalról** a következők hordozzák:

- A jegyzetapparátus.
- Az idegennyelvűség.
- A filológiai kidolgozás.

Az írásművek jegyzetapparátusa

Az írásművek zöme jegyzetapparátussal rendelkezik. A szerzők egy része természetesnek tartja a felhasznált könyvészeti anyagokra való hivatkozást, szükség szerint lábjegyzetet (végjegyzetet) is készít, az írásművek egy részénél a felhasznált irodalomjegyzék is megtalálható. Azt nehéz megítélni, hogy a szerzők egy része nem ismeri a tudományos közlés szabályait, vagy nem tartja azok betartását fontosnak.

Ezzel összefüggésben azt mindenképpen meg kell jegyezni, hogy egy múzeum gyűjteményének tudományos feldolgozása során született írásmű nem nélkülözheti írásos anyagok bizonyos körének tanulmányozását, tartalmi elemzését, kritikai feldolgozását. A felhasznált anyagokra való hivatkozás, azokból bizonyos gondolatok felhasználása, idézése a tudományos közlés elfogadott eszközrendszerének részét képezi, tehát mindenképpen élni kell vele, sőt az azokra való hivatkozás a korrekt, etikus munka alapját képezi. A jegyzetapparátus készítésekor figyelembe kell venni a bibliográfiai hivatkozások helyességére, és a források helyes megjelölésére vonatkozó szabályokat, amelyek egyébként a szerzői jogi törvényben megtalálhatók.

Idegennyelvűség

A Tűzoltó Évkönyv I., II., III. számában közölt írásművekhez idegennyelvű tartalmi kivonat – németül írt rezümé - is készült, sőt az ábrák, képek német nyelvű aláírással is rendelkeznek. A II., III. számban a magyar mellett idegennyelvű (angol, francia, német, olasz, orosz) tartalomjegyzék is van. A IV., V., VI., VII. számban a szerkesztő nem él ezekkel a lehetőségekkel. Megjegyzem, hogy más múzeumok gyakorlata szerint a tendencia az, hogy az angol nyelv egyre inkább átveszi a vezető szerepet.

Összességében: az idegennyelvűséggel csak részben éltek a kiadványok szerkesztői.

Filológiai kidolgozottság.

Ennek megítélése elég nehéz, mert időigényes munka. A megalapozott vélemény kialakításához nélkülözhetetlen annak ismerete, hogy az írásmű a források széles, vagy elfogadható körének feldolgozása után született-e, a szerző mennyiben élt az irodalmi források kritikai feldolgozásával. A Tűzoltó Múzeum évkönyveiben az írásművek lektorálás nélkül jelennek meg, így a filológiai kidolgozottság kérdésének megválaszolásakor a lektori véleményekre nem lehet támaszkodni.

Összegezve: első közelítésben elmondható, hogy az írásművek többsége – amelyknél ennek nyomai is megtalálhatók – filológiailag kellőképpen kidolgozott.

Összességében: az évkönyvekben közölt írásművek tudományosságát formai oldalról kritika ugyan érheti, de az írásművek többsége fő vonalakban megfelel az elvárásoknak.

Az Évkönyvek tartalmi elemzése

Az évkönyvek, az írásművek tartalmának elemzése előtt tekintsük át, hogy azok a múzeumban folyó munkáról, a kutatási eredményekről mit tártak az olvasó elé:

- **Tűzoltó Múzeum évkönyve 1984** (169 oldal, az impresszum hiányos, ISBN 963 03 2112 2)
 - Minárovics János: A Tűzoltó Múzeum kialakulása, működése és tervei (5-20. oldal)
 - Szilágyi János: Tűzvédelem Aquicumban és a Római Birodalom más városaiban (21-96. oldal)
 - Tarján Rezső: Várostartók a XIX. század első felében (97-117. oldal)
 - Vissi Zsuzsanna: Esztergom város tűzrendészetének története (119-151. oldal)
 - Minárovics János: A világ első tűzoltói gyakorlatban bevált benzinmotoros gépjárműfecskendője (153-169. oldal)

- **Tűzoltó Múzeum évkönyve II. 1985** (313 oldal, HU ISSN 0237-210 X, szerkesztette és a felelős kiadó: Dr. Szabó Károly)
- I. rész: TANULMÁNYOK
- Dr. Szabó Károly: Pécs tűzvédelmének kialakulása és fejlődése a legrégebbi időktől az önkéntes tűzoltóság megalakulásáig (18-78. oldal)
 - Minárovics János: Tűzmegeelőzéssel és tűzoltással kapcsolatos babonák (79-97. oldal)
- II. rész: DOKUMENTUMOK
- Dr. Szabó Károly: Magyarország első tűzrendészeti törvénye és annak végrehajtási jogszabálya (101-128. oldal)
- III. rész: FORRÁSISMERTETÉS
- Dr. Szilágyi János: Tárgymutató a Magyar Tűzoltó című szakfolyóirat 1949-1959 évfolyamaihoz (131-273. oldal)
- IV. rész: ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS ISMERTETÉSE
- Minárovics János: A bonyhádi Tűzoltó Múzeum (277-313. oldal)
- **Tűzoltó Múzeum évkönyve III. 1986 – 1987** (386 oldal, ISBN 963 7007 8, szerkesztette: Dr. Szabó Károly)
- I. rész: TANULMÁNYOK
- Minárovics János: A vízemelő gépektől a tűzoltófecskenőig. (Adatok a tűzoltófecskenő kialakításának technikátörténeti vonatkozásaihoz.) /40-95. oldal/
 - Dr. Szabó Károly: Pécs tűzvédelmének története a dualista Magyarországon 1867 – 1918 (96-243)
- II. rész: DOKUMENTUMOK
- Dr. Szabó Károly: Nemzetközi összefogás a tűzvészek ellen. (Adatok a nemzetközi tűzoltószövetség történetéhez.) /247-386. oldal/
- **Tűzoltó Múzeum évkönyve IV. 2003** (180 oldal, szerkesztette: Réti Rezső, felelős kiadó: Csicsmann Gyula)
- I. rész: KIÁLLÍTÁSOK
- Előszó (5-6. oldal)
 - Réti Rezső: A tűzvédelem története az őskortól napjainkig. (A Tűzoltó Múzeum állandó kiállításának felújítása 1995 – 1998.) /7-15. oldal/
 - Minárovics János: Tűzoltó érem és sisak kiállítás (11-15. oldal)
 - L. Szabó Béla: A sugárcsővek és a vízzeloltás fejlődéstörténete (17-23. oldal)
 - Minárovics János: „130 éves a Fővárosi Tűzoltóság” kiállítás ismertetése (25-28. oldal)
- II. rész: TANULMÁNYOK
- Csicsmann Gyula – Galántai Ágnes: Világtalálmány parancsra. (A világ első működőképes sűrített levegős légzőkészüléke.) /29-35. oldal/
 - Minárovics János: Gondolatok az aquincumi tűzoltóság orgonájáról (37-70. oldal)
 - Minárovics János: Tűzoltó érdemekért adományozott érmek. I (71-145. oldal)
- III. rész: DOKUMENTUMOK
- Dr. Szabó Károly: A tűzrendészetre vonatkozó fontosabb jogszabályok és rendelkezések 1948-ig (147-159. oldal)
 - Dr. Szabó Károly: Történések és események időrendben 1948-ig (161-180. oldal)
- **Tűzoltó Múzeum évkönyve V. 2004** (241 oldal, ISSN 0237-210 X, szerkesztette: Réti Rezső, felelős kiadó: Csicsmann Gyula)
- Csicsmann Gyula: Egy kép margójára. (Az első fővárosi „tűzoltólaktanya”). /1-9. oldal/
 - Réti Rezső: Nagy nevek örökösei... (A Széchenyi fivérek emlékkiállítás a nagycenki kastélyban) /10-18. oldal/
 - Minárovics János: Tűzoltó érdemekért adományozott érmek. II (19-41. oldal)
 - Minárovics János: Még egy kérdőjel az aquincumi víziorgonával kapcsolatban. (Kereszt jel a leletek között?) /42-47. oldal/
 - Minárovics János: Beszámoló az aquincumi víziorgona működőképes víziorgonaként történő rekonstrukciójáról (48-64. oldal)
 - Minárovics János: Tűzistenek, égő áldozatok (65-134. oldal)

- Dr. Szabó Károly: Pécs tűz elleni védelmének története 1918-tól 1948-ig, az állami tűzoltóság megalakulásáig (135-198. oldal)
 - Szöcs István: Az impulzus tűzoltási technológia születése és a találmány sorsa napjainkig (199-214. oldal)
 - Benkő András: Tematikus filmklub a Tűzoltó Múzeumban (215-224. oldal)
 - Melléklet (225-240. oldal)
- **Tűzoltó Múzeum 50 éves jubileumi évkönyve VI. 2005** (79 oldal, ISSN 0237-210 X, szerkesztette: Réti Rezső, felelős kiadó: Csicsmann Gyula)
- Minárovics János: 50 éves a Tűzoltó Múzeum (4-29. oldal)
 - Minárovics János: Tűzoltó-technikatörténeti értékeink megóvása (30-37. oldal)
 - Réti Rezső: A Tűzoltó Múzeum elhelyezésének félévszázados gondjai (38-43. oldal)
 - Dr. Hadnagy Imre József: Tudományos munka a Tűzoltó Múzeumban (44-59. oldal)
 - Uhrinné Kárpáti Anna: Bemutatjuk a Tűzoltó Múzeum szakkönyvtárát (60-63. oldal)
 - Mayer László: Informatikai fejlesztések a Tűzoltó Múzeumban, jelen és jövő (64-67. oldal)
 - Benkő András: Kommunikáció a nagyvilággal (68-77. oldal)
- **Tűzoltó Múzeum évkönyve VII. 2006** (138 oldal, ISSN 0237-210 X, szerkesztette: Réti Rezső, felelős kiadó: Csicsmann Gyula)
- Minárovics János: Egy kiállítás ürügyén /A Köhler Tűzoltószergyár emlékére 1904-2004/ (4-15. oldal)
 - Dr. Hadnagy Imre József: A tűzjelzés fejlődése a XX. Század közepéig. (16-44. oldal)
 - Minárovics János: Tűzoltó érdekért adományozott érmek
III. rész /0901-1910/ (45-68. oldal)
IV. rész /1911-1944/ (69-97. oldal).
 - Dr. Hadnagy Imre József: Repülőgépek és helikopterek a tűzoltás szolgálatában. (98-115. oldal)
 - Dr. Szabó Károly: Pécs tűz elleni védelmének története 1918-tól 1948-ig, az állami tűzoltóság megalakulásáig /Az V. évkönyvben megjelent tanulmány befejező része./ (116-137. oldal)

Az évkönyvek, és a benne megjelentetett írásművek tartalmi megítélésének szempontjai:

- Az évkönyv ismérvek tükröződése
- Az írásművek szerkesztői csoportosítása
- Az írásművek tudományos besorolása
- A tudományos közlés szabályainak betartása
- Az írásművek tudományos megítélése
- Szemléletesség

Az évkönyv ismérvek tükröződése

Az eredeti elképzelés szerint az évkönyvek számot adnak egy naptári év munkájáról, a múzeum működéséről, és írásokat közölnek a gyűjteménnyel kapcsolatos kutatói munka, és egyéb múzeumi munkák eredményeiről. A Tűzoltó Múzeum Évkönyvei az éves munka értékelését egyik számban sem közlik. A Múzeum munkájának hosszabb időszakra vonatkozó értékelését tartalmazza Minárovics János: A Tűzoltó Múzeum kialakulása, működése és tervei című írása (1984. évi szám). Az évkönyvek következő számaiban megjelentetett írásokból csak következtetni lehet arra, hogy az adott évben (időszakban) mi állt a múzeumi munka középpontjában. A VI. - 2005. évi 50 éves jubileumi - szám az alapítás óta eltelt időszak eredményeit összegzi, a 2005. évi helyzetet elemzi, és a jövőre vonatkozó elképzeléseket is közvetíti. Az évkönyvek a múzeumi munka eredményeit megjelenítő írásműveket a II., III., IV. számban szerkesztői besorolás szerint, a többi számban ezt mellőzve közlik.

Összességében: az évkönyvekben a hagyományosan rájuk jellemző ismérvek kevésbé jelennek meg. Felismerhető a tradicionális évkönyv-forma feladásának tendenciája, vagy talán a megújítás szándéka.

Az írásművek szerkesztői csoportosítása

Az évkönyvekben megjelentetni kívánt írásműveket célszerű tartalmuk szerint csoportosítani. A más múzeumok évkönyveiben is szokásos felosztás – szisztematikusan ugyan nem de - itt is fellelhető.

Így a II. számban a csoportosítás: tanulmányok, dokumentumok, forrásismertetés, állandó kiállítás ismertetése. A III. számban: tanulmányok, dokumentumok. A IV. számban: kiállítások, tanulmányok, dokumentumok. A többi kiadványban csoportokba sorolás nincs. A kiadványok előnyére válik, ha azok következetesen egy előre elfogadott (a múzeumi feladatrendszer elemei) szerinti csoportosításban minden szerkesztői csoporthoz legalább egy írásmű van hozzárendelve, akkor azok teljes keresztmetszetében reprezentálják a tárgyévi múzeumi munka eredményeit.

Összességében: az évkönyvek felénél az írásművek szerkesztői csoportosításban jelennek meg. Az első számból – talán az útkeresésnek betudhatóan - ez bocsánatosan hiányzik. A három utolsó számban ez a „szerkesztői fogás” feloldódott, ennek ellenére a múzeumi munkának csaknem az „egész spektrumát” átfogják a megjelentetett írásművek.

Az írásművek tudományos besorolása

A gyűjtemény tudományos feldolgozása, az egyéb múzeumi munkák eredményeinek formába öntése függetlenül attól, hogy egyéni vagy közös munka eredményét kell megjeleníteni többféleképpen lehetséges. Az évkönyvek egy részében megtalálható szerkesztői besorolásról már volt szó. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a szerkesztők által alkalmazott besorolási rendszerben az írásművek nem a tudományos értékük szerint kerülnek a csoportokba.

Az alkotó akarata, és a kutatómunka motívumait figyelembe véve a végeredményként született írásmű tudományos értéke eltérő lehet. Az alkotó szándéka szerint:

1. Az **évkönyvben való megjelentetésre** készülhet:

- Tanulmány, azaz a kutatásban elért eredmények bizonyítását, a kutató önálló gondolatait is tartalmazó írásmű.
- Cikk, amelyben – a múzeumi munkák bármely témakörét érintően - kutatási eredmények, és gondolatébresztő felvetések vannak megfogalmazva.
- Ismertetés, amely az éves múzeumi munka, kiállítások, rendezvények, események, dokumentumok, irodalmi források, technikai eszközök, találmányok stb. írásbeli megjelenítése. Ez alapján lehet:
 - A múzeumi munka bemutatása
 - Dokumentumismertetés.
 - Ismertető leírás. (Kiállítás, rendezvény, könyvtár, stb.)
 - Forrásismertetés.
 - Műszaki-technikai leírás.

2. Felkérésre, vagy az alkotó kezdeményezésére **külön kiadványban való megjelentetésre** születhet:

- Szakkönyv.
- Oktatási tananyag.
- Segédanyag.
- Ismeretterjesztő, népszerűsítő kiadvány.

3. Felkérésre - **konferenciára, vagy döntés előkészítéshez** a szerző készíthet:

- Referátumot, a kutatás eredmények ismertetésére, és a vele kapcsolatosan felvethető problémák összefoglalására.
- Korreferátumot, amely a referátum témájához kapcsolódó részterületen elért kutatási eredményekről ad tájékoztatást.
- Jelentést, ha a kutatási eredmények szélesebb körű publikálására nincs lehetőség.
- Előterjesztést. A fontos állani döntések végleges meghozatalának megalapozásához azokról a tudományos eredményekről, amelyek a lehetséges alternatívákat megjelenítik, azok előnyeit, hátrányait megvilágítják.

A Tűzoltó Múzeum évkönyveiben megjelent írásműveket éves bontásban, tudományos értékük szerinti besorolásban az alábbi táblázat tartalmazza:

Az évkönyv kiadási éve		1984	1985	1985-86	2003	2004	2005	2006
Az írásmű tudományos besorolása								
Tanulmány		4	2	3	1	3	1	2
Cikk						5	4	
Ismertetés	Múzeumi munka bemutatása (*előszó)	1			*1	1		
	Ismertető leírás (*kiállításról, **érmekről, ***könyvtárról, stb.)		*1		*4 **1	***1	**1	**1 *1
	Dokumentumismertetés (*események időrendjének ismertetése)		1		*1			*1
	Forrásismertetés		1		1			
	Műszaki-technikai leírás.				1			
Az évkönyvben megjelent írásművek száma		5	5	3	10	9	7	5

Az írásművek tudományos érték szerinti besorolása nem egészen egyszerű, azok jó része nem szintiszta, bennük „műfaji elemek” keverednek. A tanulmányok közül a Pécs város tűzvédelmével foglalkozók, a tűzoltó érmek leírását tartalmazók - bevezetővel, kutatási célokkal és tézisekkel kiegészítve – több tudományos (doktori) értekezés-tervezet anyagát is képezhetnék.

Az írásművek terjedelem szerint igen széles skálát ölelnek át, van köztük mindössze 2 oldalas bevezető, de több csaknem 150 oldalas – a tudományos értekezés ismérveit is magában hordozó – tanulmány is.

Összességében: az írásművek tudományos értékük szerint elég tarka képet jelenítenek meg bennük „műfaji elemek” keverednek, a mondanivaló terjedelme szerint a kétoldalas bevezetőtől a csaknem tudományos értekezésnek megfelelő 150 oldalas írásműig minden megtalálható.

A tudományos közlés szabályainak betartása

A tudományos közlést törvény szabályozza, a szerzői jogot törvény védi. A törvény kiter a szerző személyéhez fűződő és a vagyoni jogokra; rögzíti az idézés, átvétel szabályait. A bibliográfiai hivatkozás jogilag, és társadalmilag elfogadott rendje ugyancsak részletesen megtalálható a törvényben.

Összességében: az évkönyvekben közölt írásművek szerzői igyekeznek a törvényi előírásoknak megfelelni.

Az írásművek véleményező értékelése

A kutatás eredményeinek formába öntését követően az elért eredmények elismerése, azok helyességének, hasznosságának megítélése érdekében a véleményező értékelésnek fontos szerepe van. Az írásművek szerzői igénylik is, hogy ilyenképpen is megmérettessenek.

Nem lektorált kiadványokról lévén szó a szerzők maguk viselnek felelősséget a közzétett ismeretanyag szakszerűségéért, az irodalmi hivatkozások, stb. helyességéért, az eredetiségéért. Közben számolniuk kell azzal, ha nem az elfogadott szabályok szerint járnak el jogosan kritika is érheti őket. A tapasztalat az, hogy az évkönyvek anyagáról – sajnos - ritkán ékezik visszajelzés. A szerzők – mint általában minden ember – szereti, ha munkájáról elismerően nyilatkoznak, azaz megerősítést kap. A

bíráló megjegyzések sem múlnak el nyomtalanul, mert azok elsősorban az igényes tudományosan megalapozott, korrekt munkára lehetnek ösztönöző hatással.

Összességében: a kiadványokban megjelent írásművek hivatalos véleményező értékelésének nincs hagyománya, magyarul hiányzik.

Szemléletesség.

A Tüzoltó Múzeum évkönyveinek szerkesztői, az írásszerzők mindig nagy hangsúlyt fektettek az írásművekben a szemléltetésre, így például az éppen tárgyalt technikai eszköz, találmány működésének megértését szolgáló ábrák készítésére, a tűzoltóeszközök, események, stb. képi megjelenítésre. A szemléltetés Comenius-i elveinek alapján mindent, amit lehet az érzékszervek elé igyekeztek tárni. Az évkönyvek leginkább fekete-fehér ábrákat, képeket, fényképeket, stb. közölnek, de a IV., és V. számban színes képek is megjelennek, (az V. szám mellékletében csokorba szedve).

Összességében: az évkönyvekben a szemléltetést kevés kritika érheti, a képek, ábrák, fényképek, elvi rajzok élvezhetővé és érthetővé teszik az írásművek mondanivalóját.

ÖSSZEGZETT MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS A JÖVŐ

Az írásművek formai és tartalmi elemzéséhez kapcsolódó **összegzett megállapítások** az alábbiakban. A Tüzoltó Múzeum évkönyvei:

1. Formai oldalról

- Egységes szerkesztési koncepciót követve, tetszetősen jelenítik meg a múzeumi munkát.
- Az írásművek tudományosságát bizonyító eszközrendszer (jegyzetapparátus, idegennyelvűség, a filológiai kidolgozás) alkalmazását kritika illetheti, de az írásművek többsége fő vonalakban megfelel az elvárásoknak.

2. Tartalmi szempontból

- Az évkönyvekben a hagyományosan rájuk jellemző ismérvek fellelhetők. Felismerhető a tradicionális évkönyv-forma feladásának tendenciája, vagy talán a megújítás szándéka.
- Az évkönyvek felénél az írásművek szerkesztői csoportosításban jelennek meg. Az utolsó két számban ez a „szerkesztői fogás” feloldódott, ennek ellenére a múzeumi munkának csaknem az „egész spektrumát” átfogják a megjelentetett írásművek.
- Az írásművek tudományos értékük szerint elég tarka képet jelenítenek meg bennük „műfaji elemek” keverednek, a mondanivaló terjedelme szerint a kétoldalas bevezetőtől a csaknem tudományos értekezésnek megfelelő 150 oldalas írásműig minden megtalálható.
- Az évkönyvekben közölt írásművek szerzői igyekeznek a szerzői jogi törvény előírásainak megfelelni.
- A kiadványokban megjelent írásművek hivatalos véleményező értékelésének nincs hagyománya, magyarul hiányzik.
- Az évkönyvekben a szemléltetést kevés kritika érheti, a képek, ábrák, fényképek, elvi rajzok élvezhetővé és érthetővé teszik a közölni kívánt ismereteket.

A jövőre vonatkozóan az alábbiak mindenképpen megfontolandók:

- **Formai oldalról a tradicionális évkönyvforma megtartása.**
- **Az idegen nyelvűség biztosítása oly módon, hogy minden írásmű rezüméje készüljön el idegen nyelve(ke)n is, egyes cikkek teljes szövege, esetenként az egész évkönyv idegen nyelven jelenjen meg.**
- **A szerzői jog törvény előírásainak betartása (tisztelő tartása).**
- **Véleményező értékelés készüljön.**

- **Nagyobb anyagi háttér biztosítása az éves költségvetésben, a pályázati lehetőségek igénybevétele.**
- **Az évkönyv teljes anyagának virtuális szakkönyvtárban való megjelentetése.**

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Az 1997. évi CXL törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.
- [2] A Magyar Nyelv Értelmező Szótára II. (Akadémiai Kiadó, Budapest 1979.)
- [3] 1969. évi III. sz. törvény a szerzői jog védelméről.
- [4] Tüzoltó Múzeum Évkönyve 1984.
- [5] Tüzoltó Múzeum Évkönyve II. 1985. BM TOP Tüzoltó Múzeuma Budapest, 1986.
- [6] Tüzoltó Múzeum Évkönyve III. 1986-1987. BM TOP Tüzoltó Múzeuma Budapest, 1988.
- [7] Tüzoltó Múzeum Évkönyve IV. 2003. Tüzoltó Múzeuma Budapest, 2003.
- [8] Tüzoltó Múzeum Évkönyve V. 2004. Tüzoltó Múzeuma Budapest, 2004.
- [9] Tüzoltó Múzeum Évkönyve VI. 2005. Tüzoltó Múzeuma Budapest, 2005.
- [10] Tüzoltó Múzeum Évkönyve VII. 2006. Tüzoltó Múzeuma Budapest, 2006.